

"Ze zijn niet helemaal één-eiig, hè?"

Met collega-ouders in gesprek over hun tweeling

KPC Groep is een boeiend en vruchtbaar bedrijf met vele interessante medewerk(st)ers. Menig collega krijgt ongetwijfeld een bepaald beeld bij deze bewering. Het beeld dat wellicht wat minder voor de hand ligt, is het feit dat vijf collega's in het rijke bezit zijn van een tweeling. Voor een instituut dat pedagogiek, leren en ontwikkelen van kinderen hoog in het vaandel heeft staan een goede reden om te proberen eens iets meer over deze tweelingen en hun ouders te weten te komen. Daarvoor organiseerden we een groepsgesprek met vijf collega's: Corrie de Brock, Arda Huybers, Frans Donders, Jan Simons en Wim van Vroonhoven.

Zoals jullie hier bij elkaar zitten, hebben jullie in ieder geval één gemeenschappelijk kenmerk: ouders van een tweeling. Maar over wat voor tweelingen hebben we het dan?

Frans' antwoord is het bondigst: "Willem en Maarten, twee jongens, geboren op 13 september 1995. Een een-eiige tweeling, geboortegewicht 5 en 5½ pond." Ook Wim heeft twee jongens, Jochem en Lucas: "Geboren op 12 juli 1998, na bijna 36 weken zwangerschap. Een twee-eiige tweeling met een gewicht van 2650 en 2680 gram. Zeven minuten na elkaar geboren. Jochem met de 'looks' van mij en Lucas die op Imke lijkt." Corrie de Brock heeft er van ieder één: Gilles en Renée, twee-eiig, geboortedatum 5 september 1998, gewicht 2350 en 2430 gram. Gilles zit momenteel in groep 6 van de basisschool en houdt van tekenen, strips lezen, K'nexx en Lego. Renée zit in groep 7 en zij is dol op basketbal en skeeleren.

Arda en Jan hebben ieder twee meisjes. Arda: "Karlijn en Evelien werden geboren op 6 oktober 1983 - een-eiig, gewicht ongeveer 5 pond - en verschillen twintig minuten in leeftijd. Hun zus Ireen is op één dag na bijna twee jaar ouder. Onze tienermeisjes van vijftien hockeyen sinds hun zevende jaar, tennissen, zingen, koken, winkelen graag en... besteden natuurlijk ook de nodige tijd aan make-up en kleding." Esther en Daniëlle Simons zijn ruim 21 jaar geleden als twee-eiige tweeling geboren: 2300 en 1700 gram. Vanwege het gewicht moest Esther de eerste dagen in de couveuse en Daniëlle in de isolette. Jan: "Natuurlijk houd je als vader en moeder je kind na de geboorte graag in je armen; maar lekker knuffelen was er dus de eerste dagen niet bij, helaas." Beiden wonen sinds een jaar zelfstandig: Esther met vriend Joost samen in Udenhout, Daniëlle (roepnaam: Daan) op kamers in Tilburg. Beiden studeren aan het Mollerinstituut in Tilburg: Frans en Engels. Ze zijn vierde jaars, dus beginnen dit jaar aan hun LIO-stage. Esther rijdt al jaren paard, Daan houdt van uitgaan en kleren kopen."

Wat was je reactie toen je hoorde dat je vader/moeder zou worden van een tweeling?

Corrie: "Vanaf het eerste moment (negen weken zwanger) vond ik het geweldig; niet omdat het een tweeling was, maar gewoon omdat we na het lange wachten twee kinderen kregen. Voor de vader was het toch wel heel even wennen. Voor hem was het ook een volslagen verrassing, zelf had ik het stiekem al gehoopt en gevoeld." Vader Wim en moeder Imke waren 'aangenaam verrast' toen ze hoorden dat ze een tweeling kregen en bedachten zich vervolgens al heel snel wat ze allemaal dubbel nodig zouden hebben: "Twee bedjes, twee maxi-cosi's, meer kleertjes enz. Gelukkig wisten wij door middel van een echoscopie al vrij in het begin van de zwangerschap dat er twee kinderen zouden komen, zodat we ons enigszins voor konden bereiden op het dubbele ouderschap." Dat was wel wat anders dan bij Gerrie en Jan, omdat de echoscopie in die tijd (20 jaar geleden) nog een betrekkelijk 'jonge' techniek was:

"Eigenlijk wisten we pas na zes maanden definitief dat we een tweeling zouden krijgen. Iets eerder waren we daarvan al op de hoogte via de 'houten hoorn' van de vroedvrouw, die twee hartjes had gelokaliseerd. Dat het twee meisjes zouden worden, wisten we tot op het moment van de geboorte niet. Ook al zouden we dat gewild hebben: ze vertelden dat toen gewoon niet. En ja, wat dat gaat betekenen wanneer je een tweeling in het vooruitzicht wordt gesteld, dat weet je niet. Vooral 'de anderen' vonden het geweldig leuk".

Voor Arda was de eerste gedachte bij deze toekomstige rijkdom: "Van de ene kant: prachtig. Maar van de andere kant: wat overkomt ons nu? En wat betekent dit allemaal voor de eerste dochter, voor de tweelingkinderen zelf en voor het werk van ons beiden? We wilden een tweede kind en later misschien nog eens een derde. Nu waren we opeens ongepland een heel compleet, supergelukkig gezin in het rijke bezit van drie gezonde dochters!" "Toch even schrikken", was Frans' eerste gedachte. "Het waren ook nog de eerste kinderen, dus dat is alles niet alleen dubbel, maar min of meer in het kwadraat. Later krijg je overigens ook het leuke van eerste kinderen en tweelingen in het kwadraat terug."

Wat is er zo leuk aan het opvoeden van een tweeling, vind je? Voed je de een anders op dan de ander? Hoe verschillend zijn ze eigenlijk en hoe gaan ze met elkaar om? Corrie's kids zijn totaal verschillend. "Gilles - dertien minuten ouder dan zijn zus - is een rustige bedachtzame jongen; Renée is heel anders: een heel sociaal kind met altijd behoefte aan mensen om zich heen. Ze hebben wel een sterke band met elkaar, maar voor mijn gevoel niet meer of minder dan dat bij andere broertjes/zusjes het geval is. Als baby en peuter hadden ze wel iets speciaals: de eerste lachjes en woordjes waren voor elkaar. Maar een echte geheimspraak, zoals dat vaak voorkomt bij een-eiige tweelingen, hebben ze gelukkig nooit gehad. Vanaf de eerste dag dat ze naar school gingen, kozen ze ieder zo'n beetje hun eigen weg. Vooral het eerste jaar hebben ze zeker veel steun aan elkaar gehad. In groep 1 en 2 zaten ze bij elkaar in de klas, daarna was Renée er echt aan toe om naar groep 3 te gaan en heeft Gilles lekker nog een jaar 'gekleuterd'. Onze opvoeding is - denk ik - niet anders dan wanneer ze geen tweeling zouden zijn. Mensen die we nog niet zo lang kennen, weten niet eens dat ze een tweeling zijn en heel verbaasd als ze dat horen."

Arda wilde en wil ieder van hen maximale aandacht geven, hetgeen naar haar gevoel niet altijd lukt. "Je moet opletten de kinderen niet aan te spreken met 'jullie' of om over 'de tweeling' te praten. Zelf hebben we dat altijd vermeden, maar de omgeving doet het wel vaak. Als ouders probeer je de verschillen en hun eigen identiteit te stimuleren, maar er is wel erg veel uniform: zelfde verschijning, mimiek, ogen, mond, eet-slaapritme, voeding, invloeden van buitenaf... Een kind leren lopen is leuk, maar tegelijkertijd de ander diezelfde aandacht geven is best vermoeiend en lukt praktisch gezien niet altijd." En dat geldt voor veel vaardigheden: lezen, tellen, liedjes zingen, op de rand van het bed van elk (drie!) even afzonderlijk een verhaaltje voorlezen en gezellig kletsen. Leren fietsen, zwemmen en spelletjes uitleggen, combineer je dan maar zoveel mogelijk, voegt Arda eraan toe. "De kinderen hebben lange tijd gesproken in termen van: 'Wij hebben het warm of wij lusten deze soep liever niet'. Ook als er maar één kind aan tafel zat, sprak het namens beiden. Pas op latere leeftijd gebruikten en ontdekten ze het woord 'ik'. De taalontwikkeling kwam veel later op gang dan bij de oudste het geval was. De twee jongsten communiceerden non-verbaal en vonden het imiteren van de taal van volwassenen minder noodzakelijk." Naar Arda's gevoel komt het er op neer dat je de een niet anders opvoedt dan de ander. Ook al probeer je ze zo persoonlijk mogelijk te benaderen en ook al ben je voortdurend op zoek naar de verschillen: "Verschillen zijn er weinig en de kinderen zelf stelden gelijke en gelijktijdige

behandeling zeer op prijs. Aandacht was een schaars goed en elk van de drie wilde haar deel. Vaak is het dan het handigste om ze hetzelfde en gelijktijdig te benaderen. In de loop van de basisschoolleeftijd kwamen de individuele verschillen meer naar voren en dat vonden wij ook heel plezierig. In de tienertijd zien we twee prachtige meisjes die steeds meer hun eigen keuzes maken en die elkaar niet voor de voeten willen lopen."

Voor Frans zijn Willem en Maarten echt twee verschillende kinderen die gewoon erg veel op elkaar lijken. Leuk is dat ze erg veel met elkaar doen, nooit alleen zijn en dat je juist bij een een-eiige tweeling het 'nature/nurture' onderscheid zo direct terug ziet in allerlei zaken. "We voeden ze dus ook op als twee verschillende mensen elk met eigen sterkten, zwakten en voorkeuren; kortom, met eigen gebruiksaanwijzing. Willem is een beetje het baasje, lijkt wat meer op z'n vader. Maarten is zachter, socialer en meer mensgericht; meer z'n moeder. Ze zijn pas drie en het echte tweelinggedrag moet zich nog ontwikkelen. Ze gaan wel steeds meer 'samen' opereren en zijn uiterst solidair en coöperatief naar elkaar."

Wat Jan vooral moeilijk vond toen ze klein waren, was: ieder voldoende aandacht geven wanneer dat nodig was. "En vanwege de materiële zorg kon dat dus niet altijd. Je wilde zoveel mogelijk rekening houden met ieders eigen persoontje, beiden niet over één kam scheren. En je maakt alles maar één keer mee. We hebben altijd gestimuleerd dat ze eigen vrienden en vriendinnetjes zouden kiezen, maar vaak kwamen ze met dezelfde over de vloer en werden ze meestal met z'n tweetjes tegelijk gevraagd op verjaardagen en feestjes. Qua kleding en zo kozen we dikwijls voor 'ongeveer hetzelfde', maar probeerden we altijd met kleine variaties en kleuren voor ieder toch eigen accenten te leggen. Ze gaan uiteraard wel hun eigen weg, maar ontmoeten elkaar vrijwel dagelijks op die weg.

Het is boeiend om als ouders die ontwikkeling te volgen. We zien toch wel, dat ze heel harmonieus met elkaar omgaan en veel met elkaar delen. In vreugde en verdriet trekken ze sterk naar elkaar toe en nemen het voor elkaar op. En sinds ze zelfstandig wonen, is die band eigenlijk alleen maar versterkt."

Omdat Jochem en Lucas pas ongeveer een half jaar zijn, is van verschillen in de opvoeding nog geen sprake. Wim: "We proberen alles zo eerlijk mogelijk te verdelen. Tot in het irrationele: als er één wakker is en we die bij ons halen en knuffelen, voelen we ons bijna schuldig ten opzichte van de ander (Terwijl die ander rustig ligt te slapen...)

Ook met de voeding willen we het eerlijk verdelen: de één krijgt de ene dag de borst, terwijl de ander de fles krijgt en de dag erna draaien we het om. Met kleding wisselen we: soms dragen ze hetzelfde en soms krijgen ze verschillende kleren aan. Of de tussenvorm: wel hetzelfde, maar in een andere kleur. Ze hebben nog geen eigen kleertjes, alles wordt door beide kinderen gedragen. Natuurlijk ga je ze vergelijken. De verschillende mijlpaaltjes worden eerlijk verdeeld: Jochem lachte bijvoorbeeld het eerst en Lucas 'kletste' het eerst. We zijn erg benieuwd hoe Jochem en Lucas straks op elkaar reageren. Tot nu toe hebben ze weinig tot geen belangstelling voor hun broertje. Het blijft bij verwonderd kijken of even aandachtig luisteren als de één hartverscheurend ligt te huilen. Maar dan moeten ze wel wakker zijn, want meestal slapen ze door elkaars gehuil heen. Aan de ene kant is dat prettig, aan de andere kant kan het zijn dat de één stopt met huilen en dat dan de ander het overneemt..."

Herinneren jullie je komische, vervelende of verdrietige gebeurtenissen die je met jullie tweelingen hebben meegemaakt?

Frans: "Klassiek is natuurlijk de grote wisseltruc. Dat hebben ook deze boeven (toen nog geen drie jaar) op de crèche, waar ze in twee verschillende groepen zitten, al eens

geflikt. Een andere is dat vooral Willem een soort antenne heeft voor waar zijn broer is en waar hij mee bezig is, ook al is het op grote(re) afstand. Als je het hem vraagt, geeft hij tot op heden feilloos antwoord. Dat is al te vaak voorgekomen om toeval te zijn. Intrigerend!" Deze 'wisseltruc' is ook op school populair, meent Arda. "Op school zijn ze extra alert op mogelijke voordelen die een tweeling kan hebben, zoals het maken van elkaars huiswerk en proefwerken of het snel doorgeven van informatie. Op 1 april is het meestal de 'grap' om van klas te wisselen. Helaas wordt dat meestal niet opgemerkt door de leraren en is het jammer dat het op het einde van die dag 'verteld' moeten dat er van een 1-aprilgrap sprake is geweest. Voor de klasgenoten, die vooraf op de hoogte zijn gebracht is dat elk jaar weer een leuke dag."

Voor Corrie was de leukste ervaring dat een bevriend stel precies zes weken na de geboorte van Renée en Gilles ook vader en moeder werden van een tweeling. "We waren toen toch wel dubbel trots met twee tweelingen: twee brede wagens naast elkaar in een drukke winkelstraat valt natuurlijk wel erg op. Met hen hebben we sindsdien een heel sterke band; dat geldt ook voor de vier kinderen onderling. Heel vervelend vind ik het als mensen het over 'de tweeling' hebben, alsof het één individu is. En ook vervelend vond ik het wanneer vooral onbekenden de kinderen steeds als handelswaar vergeleken: hij/zij kruipt-loopt-fietst-enzovoort al, kan de ander dat nog niet? Nu gebeurt het nog wel eens dat ze moeilijk doen over het verschil in lengte en over het feit dat ze in verschillende groepen zitten. Heel vervelend dat mensen ze toch steeds weer willen vergelijken, vooral voor de kinderen."

Jan herinnert zich de eerste dagen na de geboorte nog heel goed: ziekenhuis in en uit. En de eerste maanden dat hun kinderen thuis waren, word je toch behoorlijk in beslag genomen door de materiële verzorging: voeden, wassen en verschonen. "Dat kost veel tijd en energie, zodat 'het genieten' er wel eens bij inschoot. We vinden het nog altijd jammer dat we van de eerste tijd zo weinig foto's hebben. Een uniek bezit is wel, vinden we, de dagboekjes die we de eerste tien jaar dag na dag hebben bijgehouden: elke dag een paar regeltjes, afwisselend door ons beiden geschreven. Daarna hebben de kinderen dit zelf - in van die geheime boekjes met kleine hangsloten! - nog een hele tijd volgehouden."

Wim voelt zich wel eens 'een wandelende attractie' als hij zich op straat begeeft met zijn twee koters. "Uit het leven gegrepen: we hebben een wandelwagentje waar twee maxi-cosi's op bevestigd kunnen worden. De eerste keer in de winkel-op-de-hoek met Jochem en Lucas kwam de eigenaresse achter haar toonbank vandaan om deze constructie eens nader te bekijken. Toen ze zag dat de mannekes zoveel verschilden, zei ze enigszins teleurgesteld: 'Ze zijn niet helemaal een-eig, hè?'"